

הַלְכָתָא לַמְשִׁיחָא היא קצת לנו הלכה הזרזיה לנו לימות המשיח כשיבנה בית המקדש ועשיו ללא הוצרכו לה: **א"ל הלכה קאמינא**.
האלי דמיתמנהגא קביעות ‏א‏ הלכה הוא דמיתמנהגא דמיגרס זעינן מייתי משניות ומחלוקת הלכות עבודה לפי שמורה היא ודרוש וקבל שחר אצל קביעות הלכה אינה אלא להורות הלכה למעשה ועשיו אינו נוהג: **בַּרְתַנְי** **קדשי עובדי כוכבים דו**. מפרש בגמ' וכשהתנדבוס לגבזה קאמר: **גב' ס"ר כו'**. מפרשה לקמייה: **ואין מביאין נסכים**. בפני עגמם בלא זבח כישראל שמתנדבין יין כדמנן בזמנות (דף קד:): **זכונן אני רואה**. בכל הדברים הללו אני רואה בקדשי עובדי כוכבים להחמיר כבקדשי ישראל: **שנאמר דהס לה'**. דכתיב איש איש מצית ישראל וגו' (ויקרא כג) ודרשין בהכל שזמטין (חולין יג): איש מה ת"ל איש איש לרבות אל תעובדי כוכבים שזורים נדרים ונדבות כישראל: **זמה דברים אמורים**. דאין מועלין בהן. **אתאן לת"ק: אצל בקדשי דנק הניס**. עובד כוכבים שהספיס ‏א‏ לזבד הניס: **מועלין זו**. ולקמן מפרש טעמא: **דגמרינן מעילה הטא הטא מטרומה**. כתיב במעילה וחסוהו בשגגה (ויקרא ה) וכתיב בתרומה ולא ישאו עליו הטא (שם כג) ובתרומה כתיב בתריה דהאי קרא ולא יחללו את קדשי בני ישראל: **דצטרומה ‏א‏** כתיב בני ישראל. **וינרו ‏ב‏** מקדשי בני ישראל (שם כג): **סמורה ‏י‏**. בהמה: **למעשר בהמה**. לכתיב צמעשר והיה הוא ותמורתו (שם ט): **ומעשר בהמה למעשר דגן**. עשר תער והאמר מר בצכורות (דף נג): **זשני מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן: דבר הלמד ‏ה‏**. מעשר בהמה הלמוד בתיקש שלא יחא נוהג בעובדי כוכבים חוזר ומלמד על התמורה בתיקש: **מעשר דגן חולין הוא**. וכלל המורה למעשר למד מן הלמד חוץ מן הקדשים כדאמר באזיחו מקומן (לקמן מט:): **הינחא למאן דאמר דבר מלמד אזלינן**. דאי מלמד חולין אף על גב דלמד קדש למדים זו הלמד מן הלמד ופלוגמתייהו באזיחו מקומן (שם): **עובדי כוכבים לא מייסו**. דלא יתירבו עובדי כוכבים אלא לנדרים ונדבות כדכתיב בקרא לכל נדריהם וגו' (ויקרא כג) וה"ה מני דלא מיייתו חובה הקצוב להם ‏ב‏ זמן כגון עולת ראייה ושלמי חגיגה אלא לא פסיקא

ליה הואלי ומביאין עולה ושלמי נדבה אצל מעשר חטאת ואשם לא שייך בזה כלל: **אזות**. בצרפת נסכים כתיב בשלל לך כל האזרח יעשה ככה ומינה יליפינן לקמן צפרק כל המדיר (דף טז): אזרח מלמד שגור שאחר שחובה תלייה בקרבן ל"ש ישראל ול"ש עובד כוכבים הלכן שלח דמי נסכים יקרבו משלו ולא לאו מקריבים משל זיבור שתנאי ז"ד הוא במסכת שקלים ‏פ‏א ‏ה‏ג‏: **מ"ט כו'**. אמילתיה דר"ש קאי אומעילה דקאמר אצל קדשי דנק הניס כוכבים דומיא דתרומה קדשי מוצח הוא דגמרה ‏ה‏א‏ דקדשי גופייהו כתרומה שאינן נפדין:

צמוד

לה' קדשים המיוחדים לה' ו"ל אסמכתא נינהו ועוד י"ל דר' ינאי לא איירי אלא בצדק המעילה הכי דמי משעילה הכי דמי פריך מטובא ולישגי ‏ב‏א‏ בצאימוריס: **ואיין עושין תמורה דאיתקש למעשר בהמה**. צפרק קמח דתמורה (דף ג.) דרש מטבדי ברש עניינא דברש דכתיב דברש וקבל שכר ה"ג דרוש וקבל שכר הכי קאמינא לך הלכתא למה לי לישנא אחריןא ו"ל הלכה קאמינא: **בַּרְתַנְי** **קדשי עובדי כוכבים אין חייבין עליהן משום פיגול נותר** וטמא והשוחטן בחוץ פטור דברי רבי שמעון ‏א‏ ‏ו‏ רבי יוסי במחייב: **גב' ת"ר דר' קדשי עובדי כוכבים לא הנהיין ולא מועלין ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר** וטמא דואין עושין תמורה ‏ה‏א‏ ואין מביאין ‏ב‏ נסכים אבל קרבנן ‏ו‏ טעון נסכים דברי רבי שמעון אמר רבי יוסי רואה אני כבולין להחמיר שנאמר ‏ב‏ בהן ילה' ‏ו‏ בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מועלין ‏ה‏א‏ בהן: **א**לא הנהיין ולא מועלין: לא הנהיין מדרבנן ולא מועלין ‏ה‏א‏ דגמיר מעילה ‏ב‏ חט ‏ב‏ חט מתרומה ‏ה‏א‏ ‏ו‏ דבתרומה כתיב ‏ד‏ בני ישראל ולא עובדי כוכבים: ואין חייבין עליו ‏ה‏א‏ משום פיגול נותר וטמא: **מ"מ דאתי פיגול עון עון מגותר ואתי נותר חילול חילול מטומאה ובטומאה כתיב ‏ו‏ ‏ב‏ בני ישראל ולא עובדי כוכבים: ואין עושין תמורה: מאי טעמא ‏ה‏א‏ דאיתקש תמורה למעשר בהמה ומעשר בהמה איתקש למעשר דגן ובמעשר דגן כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים ‏ו‏ וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש מעשר דגן חולין הוא הינחא למאן דאמר אזלינן מאי איכא למימר אלא מעשר בהמה חובה שאין קבוע לה זמן הוא וחובה שאין לה זמן קבוע ישראל מייתו עובדי כוכבים לא מייתו: ואין מביאין נסכים: **תנו ‏ו‏ רבנן אזרח אזרח ‏ו‏ מביא נסכים ואין העובד כוכבים מביא נסכים ‏ו‏ יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ‏ת‏ל"ככה**: אמר רבי יוסי רואה אני כבולין להחמיר ‏ה‏א‏ בד"א בקדשי מזבח כו': **מ"מ קסבר כי גמרה מעילה חט חט מתרומה דומיא דתרומה דקדישא קדושת הגוף אבל קדושת בדק הבית דקדושת דמים לא ‏ת‏ר' ידם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה****

בית שמאי פרק רביעי זבחים

הַלְכָתָא לַמְשִׁיחָא. כי האי גוונא פריך ברש ד' מיתות (סנהדרין נא): ומינה דבריש עשרה יוסון (קדושין עג): **א"ר יהודה ‏י‏א** אמר רב הלכה כרבי יוסי דעמידין ממזיין ליתור ‏י‏א ושאל נפקא מינה עכשיו שלא להרחיק משפחות שאינן ידועות וצקדושין פירשתי ‏ו‏ צמאי פליגי רבי יוסי ורבנן בזמזור ידוע או

בשאין ידוע ובפ"ק דיומא ‏ד‏ (דף יג.) דפסיק כר' יוסי ‏י‏א ראשון חוזר לעבודתו ושני אינו ראוי כו' נפקא מינה עכשיו צנשיא או ראש ישיבה או פנחס שנתמנה על ליציור ועבר מחמת אונס ועבר האונס וצפרק אלו דברים (פסחים סט): דפסיק הלכה כר"ע דכל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת לעינן פסח נפקא מינה בזמן הזה לעינן מילה ואע"ג דזבי מילה נמי פסיק הכי בהדא (בשבת קנב.) מ"מ אלולמו פסקא דמילה פסק מני גבי פסח ‏י‏א ובפ"ק דמענית (דף ד: ד: ד) דפסיק רבי אלעזר הלכה כר"ג דאמר בשצעה צמרשון ומוקי לה התם בזמן שזית המקדש קיים נפקא מינה גס בזמן הזה לבני צבל דאיח לכו פירי צדצרא כדקאמר התם הא לן והא לכו ומינה צסוף התכלת (מנחות כג:) קשה דפסיק רבי יוחנן כחצב יוסי בן דוסתאי ר' חזימי כ"ג ונראה דרב יוסף דוקא‏ ‏ד‏אית ‏ב‏א‏ ליה הכא וצנסהדרין (דף נא): דאין לפסוק הלכתא למשיחא וה"ר חייס מפרש דלא פריך להלכתא למשיחא אלא היכא דאיכא תרמי שהא לפשיחא וגס עושה איסור ‏ב‏א‏ דליכא נפקותא להלכתא אלא על ידי איסור לא שייך לפסוק למשיחא ‏ו‏ להשוחטן בחוץ פטור דברי ר' שמעון. בגמרא לא תני תמורה ונסכים דתני בצרייתא חה תימה וא"ת אי ר"ש ס"ל כרבי אליעזר ‏ב‏א‏ דאמר פרק אלוו מנחות (דף עג:) דאין עובדי כוכבים מביאין אלא עולות וא"כ מאי אכירא קדשי עובדי כוכבים דאין חייבין עליהם משום פיגול נותר וטמא אפי' דישראל נמי דהא שמעינן ליה לר"ש צסוף דס שקיטה (כתיבות כג:) דאין פיגול בעולין ואין נותר בעולין וז"ל דסבר לה כר' ועוד י"ל בצכריתות (דף יג: ודף כג:)

מוכח טעמא דר"ש משום דאין איסור חל על איסור וקדשי עובדי כוכבים שרו מדאורייתא כדתניא בגמרא לא נהינן מדרבנן ולא מועלין דגמר חט חט מתרומה ‏ה‏א‏: **רואה אני כבולין להחמיר שנאמר בה' לה'**. פי בקרא דאיש איש דמרבנין עובדי כוכבים שזודינן כתיב לה' למימר שעובדי ‏ה‏א‏ כוכבים הם בכלל קדשי ה' משמע הכא דאיכא מעילה לאורייתא בקדשי מוצח וקשה דלא איפרין ‏ב‏א‏ מהכא לר' ינאי דאמר ב' קדשי מוצח שמעילה (דף טו.) דאין חייבין מעילה אלא על קדשי צב' הניס דפרין התם ‏ו‏ ומשני כוליהו מדרבנן ועוד תנן פ' אמרו לו (כתיבות יג:) יש אוכל חכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד ותו דשיליה כל הבשר (חולין דף קה.) אמר ר' ינאי גופיה כאשר יורס וגו' מה פר כהן משיח יש זו מעילה אף שלמים יש בהן מעילה ותו דשיליה תמורה (דף כג:) א"ר ינאי גופיה אין מעילה מפורשת מן המורה אלא בעולה בלבד שנאמר

והימר לטוריהם ‏ה‏א‏ אצל צאימוריס ‏ה‏א‏ אצל צאימוריס ועולה המעילה לא פקעה פשיטא דאיכא מעילה לאורייתא וקשה לי על זה אמאי לא משיני מעילה הכי דמי פריך מטובא ולישגי ‏ב‏א‏ בצאימוריס: **ואיין עושין תמורה דאיתקש למעשר בהמה**. צפרק קמח דתמורה (דף ג.) דרש מטבדי ברש עניינא דברש אל בני ישראל איש כי יפילא וגו' ‏ו‏ **ומעשר בהמה למעשר דגן**. בצכורות (דף כג:) אמרינן לא איתקש אלא לענין שנה: **דומיא דתרומה דקדישא קדושת הגוף**. וא"ת אזורה לנהנה מקדשי דנק הניס כוכבים דומיא דרש דהקדש שלא נפדה לא מיירי בצדק הניס אלא בקדשי המוצח שהוממו דיוון דמעיקרא הוה צבו מעילה בשציל שהוממו לא פקעה המעילה ואכתי

עין משפט ונר מצוה

בח א מיי פ"ח מהל' פסח"ה הלכה כד:
במז ב מיי פ"ח מהל' מעש"ק הלכה כו:
ג א מיי פ"ה מהלכות מעילה הלכה טו:
גא ד מיי פ"ח מהלכות תמורה הלכה ו:
גב ה מיי פ"ג מהל' מעש"ק הלכה ו ועיין ש"ק:
גד ו מיי פ"ק א מהלכות פסח"ה הלכה נד:

תורה אור השלם

- דבר אל אהרן ואל בניו ואל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל ומן הגר אשרא אל אשר יקרב קרבנו לקבל נדרים ולקבל נדבותם אשר יקריבו ליהודה לעולה: ויקרא כב, יח
- נפש כי תגעל מעל הקטאה בשגגה מקדש יודה ודביא את אשמו ליהודה אל תמים מן האזן בערבר פסח שקלים בשקל הקדש לאשם: ויקרא ה, טו
- ושמרו את משמרתו ולא ישאו ידיו חטא ותתו בו כי יחללוהו אפי' יהיה מקדשם: ויקרא כב, ט
- ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר יזיימו ליהודה: ויקרא כב, טו
- דבר אל אהרן ואל בניו ויהוה מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדשים לי אפי' יחודו: ויקרא כב, ב
- כל הארץ יגישו כבה את אלה לקהירם אשה רוח נידוח במדבר טו, יג

הגהות הב"ח

(א) גב' ובתרומה כתיב וכו':
(ב) שם ובתומאה כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים. ניב עי' לעיל דף טו ע"ב מצוספות ד"ה אלא למעוטי טו:

גליון הש"ס

בתני' ר"ה בחייב. עיין לקמן דף קנז ע"ב תוס' ד"ה איסור ומנחות דף קט ע"ב תוס' ד"ה והעלה:
גב' טעון נסכים דר"ש (*):
בתשעת מוה' צללאל אכתיי סומן א' ע"ב ט ע"ג כתב בכל ספרי עתיק ודוקיא אשר מלאה צדי ל"ב דר"ש וכו' מדברי מוספות עי"ל: שם דבתרומה כתיב בני ישראל. עיין קדושין דף טז ע"ב מוספות ד"ה הנכחי:
(*) נדפס בלקוטוס צמח' הקודס

מוסף רש"י

הלכתא למשיחא. הלכה זו כשיכלאו ימות המשיח אלטריך לנו (שנהדרין נא) לא הניבין ולא מועלין. שאם נהנה מהן לא מיימי קרבן מעילה. דלא דיינין ליה כשאר קדשים שהנהנה מהן מעל משום דלא איסור בהאשה אלא מדרבנן כדלקמן: ה"ג ואין מביאין נסכים. ול"ג עליהן. והכי פירושו דאין מביאין נסכים של עמי"ם כפי עלמנן כשישראל שמתנדב נסכים כפי עמקן. אבל כתיי קרבנו מביאין. כדלמדינן במסכת שקלים שם חזו מן תשמישן. שמשום שמיקטו צ"ד, דעבדי"ם ששילח עלוהו דמינן נספיקן ממדינת הים מקלינן הימנו. אבל קרבנו ודאי טעון נסכים, דכדאי קרבנו מביא נסכים: רואה אני כבולין להחמיר. דלא נהנין מועלין וזיינין עניינן משום מגול נותר וטמא כשאר קדשים. חוץ מן הניסדים ודאי אין מביאין: שנאמר בהן לה'. לומר לך דדיינין לכו בזמרת שאר קדשים דמועלין כהן זיינינן עליהן משום פגול ט' (שנהדרין ב:) בד"א בקדשי מזבח. לעיל קטשרה דאמילתיה דמ"ק, וה"ק דב"א דקאמר מ"ק אינו מועלין. בקדשי

מוצח של עובדי כוכבים (שם ב.) דגמיר מעילה חטא חטא מתרומה, מה מרומה אין מיהה טוגמא אלא בתרומת ישראל, אף מעילה אינה טוגמא אלא בקדשי ישראל (ש"כ ה.) אבל בקדשי בדק הבית. שהקדושי עמי"ם מועלין (שנהדרין ב.) ומפרש דתני טעמא דכי גמרה מעילה טעא חטא מתרומה דומיא דקדושת הגוף אבל קדושת דמים לא נהנינן מינה. וטעם זה מלאמי מפורס בחכמים והוא עיקר משני כפירות נהנה שם. ומפי המורה המעמי' דקדשי מוצח דעמי"ם אין מועלין כהם משום דמניט חילוק בין קדשי מוצח דשיראל שאין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא, כדלמרינן בשמעתא קמייתא דתמורה (ב:) אצל בקדשי דנק ביצת דעמי"ם לא מניט חילוק הלכן מועלין בהן, אלא חט חט מתרומה הוא למורה מתמורה כמסכת מעילה כתיב הטא וטעמה בשגגה מקדשי ה', ומכיו בתמורה כזכולה בשוגג ולא ישאו עליו חטא (קדושין כב) ואתי נותר יחילול חילול מטומאה. דבקדשי עמי"ם אין בהם משום (ומהר"ן) חילול חילול מטומאה. מה חילול האמור גבי טומאה ישראל

שיטה מקובצת והשוחטן בחוץ פטור. אמר ה"רס דכי היכי דדרשין בשחוטין בני ישראל מלויין על שחוטין ולא עובדי כוכבים, ה"ע נדרוהו גבי הקרבן דדוקא בקרבן על בני ישראל חייבין על שחוטין חוץ ולא בקרבן של עובד כוכבים (ש"כ ה.) אבל קרבנן טעון נסכים. ואם שלא הנסכים יהיה מעול, ואם לא מעל לצור (ש"כ ה.) דברי ר"ש. אמר ר' יוסי כו'. כספרי היר און מצוב כבתייהו זו דברי ר' שמעון. וכן נראה מדברי תוס' ד"ה דומיא דתמורה דקאמינן שם וע"ל לרבנן אפילו בנק הניס וכו'. אבל רש"י גרימ ליה דקאמר לקמן מ"מ אמילתיה דר"ש קאי. ועם הניקטא של הפסחים הימנא תה שפסק הרמב"ם כסוף פ"ח מהלכות פסולי המוקדשין קדשי גוים אין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. דלא כתיי יוסי. ובהל' מעש"ק פסק כ"י יוסי בשפתן בחוץ ‏י‏א מיהו צמיה תמורה איחא בכל הספרים דברי ר"ש (ש"כ ב.) ובטומאה כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים. וא"ת אמילתיה דרשין ולא יחללו מטומאה הגוף. והא דרשנין לעיל בצפרק קבלה (דף טו.) אזרות או אטמא שנתמא. וי"ל דנקא לן חילול חילול שם כשופא דקדא דעביד שני ישראל (ויקרא כג. א.) וא"ת והלא לא כתיב שם חילול, וי"ל דקדא (חולין קא) אטמא דקרא דכני ישראל (ש"כ ה.) שאין קבוע להם זמן. וא"ת אמאי לרין להוכיח משום דאין קבוע להם זמן. הלא הם אין מביאין (אפילו) קרבן הקבוע להם זמן. כהן עולת ראייה ושלמי חגיגה, וי"ל דמינן מביאין חטאת להם כשמייהו כהן שלמי נדבה או עולת נדבה. משא"כ כשאר (מופות) שאין קבוע להם זמן ולכן הוכיח משום דאין קבוע להם זמן משום דפסיקא ליה (ש"כ ה.) אזרח מביא נסכים. עיין מנחות דף ע"ב מצדוסי שמתני' תורה' ופסער' כו' במבשרות אמרינן כו'. פי תוס' ככורות על פ"ג ד"ה וצ"ה.) דף נט ע"ב ד"ה איתקש:

הערות

הערות שוליות

הערות שוליות

הערות שוליות